

Anna som startade en egen skola

Berättelse

Anna Whitlock föddes i Stockholm 1852. När hon var ung ville hon studera, men det var ovanligt för flickor på den tiden. Anna studerade ändå vidare och blev lärare.

År 1878 startade Anna en egen skola i Stockholm. Skolan var ny och annorlunda. Eleverna fick göra experiment och åka på studiebesök, eftersom Anna tyckte att de skulle förstå saker och inte bara lära sig utantill. År 1893 fick pojkar och flickor gå i samma klass på skolan. Det var mycket ovanligt då. Anna ledde skolan till 1918.

Anna ville också förändra samhället. På den tiden fick kvinnor inte rösta i val, även män fick det. Anna tyckte att det var orättvist. Därför blev hon en av ledarna i kampen för kvinnans rösträtt. Hon var med och startade en stor förening och var ordförande i flera år.

Anna var en bestämd kvinna. Hon satt en tid med och bestämde i Stockholm, och 1918 fick hon en medalj av kungen.

Anna Whitlock dog 1930. Strax innan hade svenska kvinnor för första gången fått rösta. Anna fick alltså se att hennes kamp lyckades. När hon dog gav hon mycket pengar till unga som ville studera.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
ovanligt	något som inte händer ofta
studera	lära sig saker i skolan eller på universitet
annorlunda	inte som andra, på ett nytt sätt
experiment	när man testar något för att se vad som händer
utantill	när man kan något i huvudet, utan att läsa
samma klass	när elever är i samma grupp i skolan
rösta	välja i ett val
orättvist	inte rättvist
förening	en grupp människor som arbetar för samma sak
ordförande	den som leder en förening
medalj	en sak man får som tack för något bra

Läsförståelsefrågor

---

1. Var och när föddes Anna Whitlock?
  1. I Göteborg 1852.
  2. I Stockholm 1852.
  3. I Stockholm 1878.
2. Varför var Annas skola annorlunda?
  1. Eleverna fick experimentera och förstå, inte bara läsa utantill.
  2. Skolan var bara för pojkar.
  3. Eleverna fick inga böcker.
3. Vad hände på skolan 1893?
  1. Skolan stängde.
  2. Pojkar och flickor fick gå i samma klass.
  3. Anna slutade som lärare.
4. Varför kämpade Anna för kvinnans rösträtt?
  1. Hon ville bli kung.
  2. Hon tyckte att det var orättvist att kvinnor inte fick rösta.
  3. Hon ville flytta utomlands.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. Anna startade sin skola år 1878.
  2. Anna tyckte att bara pojkar skulle gå i skolan.
  3. Anna hade en hund som hette Max.
6. Vad gjorde Anna med sina pengar när hon dog?
  1. Hon gav dem till unga som ville studera.
  2. Hon byggde ett nytt hus.
  3. Det står inte i texten.
7. Vad fick Anna av kungen 1918? (Svara med en mening.)
8. Anna fick se att hennes kamp lyckades innan hon dog. Vad menas med det? (Svara med en eller två meningar.)

Facit

1. b
2. a
3. b
4. b
5. 1. ja b) nej c) det står inte i texten
6. a
7. Exempel på svar: Hon fick en medalj av kungen.
8. Exempel på svar: Svenska kvinnor fick rösta för första gången strax innan hon dog, så hon såg att hennes arbete hade gett resultat.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten visar att Anna både förändrade skolan och kämpade för kvinnors rättigheter. Tema: utbildning och jämställdhet. Bra för samtal om varför vissa rättigheter inte alltid har funnits.

Diskussionsfrågor

- I dag går pojkar och flickor i samma klass. Tycker du att det är bra? Varför?
- Hur lär du dig bäst? Genom att läsa, lyssna eller göra?
- Varför är det viktigt att få rösta?
- **Skriv (3 meningar):** Skriv om en lärare eller en person som har hjälpt dig att lära dig något.

Källor och faktagranskning

- Svenskt kvinnobiografiskt lexikon (skbl.se): Anna Whitlock — <https://skbl.se/en/article/AnnaWhitlock>
- Wikipedia: Anna Whitlock — https://en.wikipedia.org/wiki/Anna_Whitlock
- Föreningen för svensk undervisningshistoria: Anna Whitlock – en pedagogisk pionjär — <https://undervisningshistoria.se/anna-whitlock-en-pedagogisk-pionjar/>
- Stockholmskällan: Anna Whitlock 1852–1930 — <https://stockholmskallan.stockholm.se/post/32316>

Faktagranskad i juni 2026. Anna Whitlock föddes 13 juni 1852 i Stockholm och dog 16 juni 1930 i Djursholm. Hon grundade en skola i Stockholm 1878 (senare Whitlockska samskolan), som blev samskola för pojkar och flickor 1893, och var dess rektor till 1918. Hon var med och grundade Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt och var dess ordförande i två omgångar. Osäkerhet: källorna anger något olika årtal för ordförandeperioderna (Wikipedia: 1903–1907 och 1911–1912; skbl.se: 1903–1909 och 1912–1914). Texterna säger därför bara "i flera år" / "i två omgångar" utan exakta årtal. Bilden (1912) är public domain (publicerad före 1931, okänd fotograf).

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.